

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาเอกสาร และบทความที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ผลการศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพนโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของนโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในภาพรวมของหน่วยปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพนโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

โดยมีข้อค้นพบที่จะตอบคำถาม ต่อไปนี้

1. สภาพนโยบาย

1.1 **ชนิดของนโยบาย** นโยบายการพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายเฉพาะด้านทางการศึกษา เนื่องจาก

(1) นโยบายเฉพาะด้านหรือเฉพาะสาขา (Sectorial Policy) หมายถึง นโยบายเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือเฉพาะสถาบันทางสังคมหรือเฉพาะสาขา อาทิเช่น นโยบายทางการศึกษา นโยบายทางสาธารณสุข นโยบายทางการทหาร นโยบายทางการคมนาคม นโยบายทางการสื่อสารและเทคโนโลยี (มานิตย์ ไชยกิจ, ม.ป.ป., หน้า 6)

(2) นโยบายนี้ไม่เกี่ยวข้องอยู่กับนโยบายอื่น ทำให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบ มีการมอบอำนาจและกระจายอำนาจมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานทางราชการอื่น ๆ (มานิตย์ ไชยกิจ, ม.ป.ป., หน้า 7)

(3) ในแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งยังระบุนโยบายนี้เป็นนโยบายเร่งด่วน

สรุป นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายเฉพาะด้านทางการศึกษา มีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบาย และเป็นนโยบายที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการนำไปปฏิบัติ

1.2 ประเภทของนโยบาย นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายต่อเนื่อง เนื่องจากมีการแถลงนโยบายการศึกษานี้ของรัฐบาลต่อสภาตั้งแต่สมัย พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในปี 2548 สมัยพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ในปี 2549 และสมัยนายสมัคร สุนทรเวช ในปี 2551 และต่อเนื่องมาในสมัยรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในปี 2551

(1) ก่อนรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีการแถลงนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลในชุดก่อน ๆ ดังนี้ นโยบายด้านการศึกษาของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ในปี 2548 ในหมวดที่ 2 ว่าด้วยการศึกษานโยบายพัฒนาคนและสังคม เน้นเดินหน้าปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและบ้านเด็กไทยให้มีความรู้คู่คุณธรรมด้วยการจัดการศึกษาฟรี 12 ปี 4 ปีข้างหน้านโยบายด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม โดยมุ่งเป้าจะพัฒนาคนไทยให้มีความสุข สุขภาพแข็งแรง มีครอบครัวอบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่สันติและเอื้ออาทร โดยรัฐบาลจะสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาให้มีความรู้มีความรู้คู่จริยธรรม (ทักษิณ ชินวัตร, 2548) ซึ่งนโยบายของพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร (เจษสุภา โภชนะสมบัติ และคณะ, 2546) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล” ผลวิจัยพบว่า นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาลตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษามีครบทุกด้านส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนงานและโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำขึ้นมีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

นโยบายด้านการศึกษาของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ในปี 2549 “เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิต

ประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถานศึกษา จัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ สถานศึกษาและท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชน เพื่อให้การศึกษาร่างคนและสร้างความรู้สังคม คุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพ และประสิทธิภาพ” (สุรยุทธ์ จุลานนท์, 2549) และนโยบายด้านการศึกษานายสมัคร สุนทรเวช ในปี 2551 “ยกระดับการศึกษาของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษาและสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และ “พัฒนาหลักสูตร ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์” (สมัคร สุนทรเวช, 2551)

(2) รัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้มีการแถลงนโยบายด้านการศึกษา ในวันที่ 30 ธันวาคม 2551 ณ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งนโยบายการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต รวม 8 ประการ โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา ของคนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา และสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในส่วนนโยบายที่ศึกษาครั้งนี้ เป็นนโยบายข้อที่ 3 คือการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครู ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า (อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2551)

สรุป นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นนโยบายหลักหนึ่งในสี่นโยบายที่ทำการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ที่รัฐบาลทุกชุดให้ความสำคัญ ซึ่งต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนา

1.3 ลักษณะของนโยบาย นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เป็นนโยบายที่ดี เนื่องจากนโยบายที่ดี พิจารณาจากเกณฑ์สำคัญ คือ ต้องมีความเป็นไปได้ทางกายภาพและทางเทคนิค ความสามารถในการบริหารงานได้ การได้รับการยอมรับ

ทางการเมือง ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ และ นโยบายนั้นต้องนำไปสู่นโยบาย อื่น ๆ ที่มีคุณค่า (มานิตย์ ไชยกิจ, ม.ป.ป., หน้า 19)

ลักษณะของนโยบายการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครู ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีดังนี้

1.3.1 เป็นนโยบายที่สอดคล้องต่อรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองประเทศ และสอดคล้องกับระเบียบ กฎหมาย และข้อบังคับต่างๆ ของสังคมโดยส่วนรวม และไม่บั่นทอนความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ ไม่ว่าจะโดยทางตรงและทางอ้อม (อมรศักดิ์ กิจธนานันท์, 2551)

1.3.2 เป็นนโยบายที่เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัดใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และแน่นอนถาวรไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกทุกคน ทุกระดับชั้นภายในหน่วยงานสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน กะทัดรัด ชัดเจน ตรงประเด็น กล่าวคือ นโยบายนี้ใช้ภาษาสั้นๆ เข้าใจง่าย ผู้อ่านอ่านแล้วเข้าใจตรงกันไม่มีศัพท์เฉพาะ

1.3.3 เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นเพื่อสนองหรือส่งผลประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวม คือ เป็นนโยบายมีเป้าหมายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญต่อวงการการศึกษาของประเทศไทย

1.3.4 เป็นนโยบายที่มีขอบเขตและระยะเวลาในการใช้ นโยบายนี้เป็นนโยบายของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ดังนั้นเมื่อครบ 4 ปี ลงจากตำแหน่ง หรือเลือกตั้งใหม่ก็ต้องมีการทบทวนนโยบาย หรือจัดทำนโยบายต่อเนื่องจึงถือว่าเป็นนโยบายที่มีขอบเขตและระยะเวลาดำเนินการ

1.3.5 เป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นอย่างกว้างๆ สามารถครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ว่าต้องผลิตและพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน และเสริมสร้างโอกาสทางวิชาชีพอย่างเสมอภาค

1.3.6 เป็นนโยบายที่นำไปสู่นโยบายอื่น

1.3.7 เป็นนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหานโยบายได้ นำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้

1.3.8 มีขอบเขตเข้าใจได้ด้วยเหตุและผล

ซึ่งมีสอดคล้องกับ อมรศักดิ์ กิจธนานันท์ (2551) ได้กล่าวว่า ลักษณะนโยบาย สาธารณะที่ดี 1) ต้องไม่ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองประเทศ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่านโยบายนี้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 2) ไม่บั่นทอน ความมั่นคงและ เมื่อแรงงานชั้นกลางและชั้นสูง ยังก่อให้เกิดผลผลิตซึ่งเป็นผลประโยชน์ของชาติ ไม่ว่าจะโดยทางตรงและทางอ้อม 3) กระบวนการจัดทำนโยบายต้องมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการ ศึกษาปัญหาต่าง ๆ อย่างมีระบบ ค้นหาสาเหตุที่แท้จริง และหาหนทางแก้ไขที่ดีที่สุด แล้วจึง นำมาออกเป็นนโยบาย 4) นโยบายสาธารณะที่ดี ควรจะเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงานและองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน 5) นโยบายสาธารณะนั้นทำให้ประชาชนใน ประเทศมีความผาสุก และสามารถ อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสมานฉันท์ ไม่ก่อให้เกิดการ แยกแยะความสามัคคีของประชาชน และ 6) วัตถุประสงค์ของนโยบายสาธารณะนี้ ต้องยึดถือ ผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมากมิใช่การเพื่อประโยชน์เฉพาะบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สอดคล้องกับประทุม รอดประเสริฐ (2543, หน้า 18 – 19) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะของนโยบายที่ดีที่พึงประสงค์ไว้ว่า 1) นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ องค์กร และสามารถที่จะช่วยให้การดำเนินงานบรรลุถึงเป้าประสงค์ได้ 2) นโยบายที่ดีจะต้อง กำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริงมิใช่เป็นข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นส่วนตัวหรือข้อมูลที่เกิดขึ้นตาม โอกาสอันไม่แน่นอน 3) นโยบายที่ดีจะต้องมีการกำหนดขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินงาน โดยการ กำหนดกลวิธีและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมต่อการดำเนินงาน 4) นโยบายที่ดีควรกำหนดขึ้น เพื่อสนองหรือส่งผลประโยชน์ให้กับบุคคลโดยส่วนรวมและจะต้องมีการพิจารณาว่านโยบายใดควร ทำก่อน ควรทำหลัง โดยการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น 5) นโยบายที่ดีจะต้องเป็น ถ้อยคำหรือข้อความที่กะทัดรัดใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและแถลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่สมาชิกทุก คน ทุกระดับชั้นภายในหน่วยงานสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน 6) นโยบายที่ดีจะต้องมีขอบเขต และระยะเวลาในการใช้ 7) นโยบายที่ดีจะต้องกำหนดขึ้นโดยให้ครอบคลุมไปถึงสถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตด้วย 8) นโยบายที่ดีจะต้องสอดคล้องกับปัจจัยภายนอก

สรุป ด้วยเหตุผลข้างอังกดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น นโยบายนโยบายการพัฒนา ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นนโยบายที่ดีเนื่องจากมีสมบัติครบตามเกณฑ์ทุกข้อ

1.4 วัตถุประสงค์ของนโยบาย นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการ ศึกษา มีวัตถุประสงค์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ดังนี้

(1) จัดระบบและกลไกในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ สามารถจัดการเรียนการสอน บริหารจัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา

(3) จัดระบบการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา

(4) จัดระบบการเสริมสร้างขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา

สรุป นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระบบกลไกการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เสริมสร้างขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.5 ปัญหานโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551 – 2555) ปัญหาด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 27 - 28) สรุปปัญหาการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1.5.1 ประเด็นปัญหา

(1) ขาดแคลนครูผู้สอนทุกระดับและประเภทการศึกษา เพราะไม่ได้รับการจัดสรรอัตราบรรจุครูอย่างเพียงพอ โดยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หากพิจารณาตามเกณฑ์คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้อยู่เดิมพบว่า มีสภาวะการขาดแคลนครูถึงจำนวน 74,952 อัตรา อาชีวศึกษา 27,161 อัตรา การศึกษานอกโรงเรียน 3,138 อัตรา

(2) มีปัญหาขาดแคลนครูสอนสาขาวิชาหลักโดยเฉพาะภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จากผลการวิจัย พบว่า สาขาที่ขาดแคลนมากเรียงลำดับ ได้แก่ ภาษาต่างประเทศ 9,963 คน วิทยาศาสตร์ 8,305 คน คณิตศาสตร์ 7,878 คน การงานอาชีพ 5,278 คน ศิลปศึกษา 5,220 คน ภาษาไทย 5,081 คน สุขศึกษา 4,327 คน และสังคมศึกษา 3,749 คน รวมทั้งยังมีปัญหาครูสอนไม่ตรงตามวุฒิและครูมีภาระงานอื่นมาก นอกเหนือจากงานสอน

(3) การอาชีวศึกษาขาดแคลนครูด้านวิชาชีพ และผู้มีประสบการณ์จริง ในสถานประกอบการ

(4) ในระดับอุดมศึกษา ขาดแคลนครู คณาจารย์ที่มีคุณภาพโดยเฉพาะ คณาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก และมีตำแหน่งศาสตราจารย์มีสัดส่วนน้อยมากและไม่เป็นไปตามเกณฑ์ คณาจารย์ไม่ค่อยทำวิจัย พัฒนางองค์ความรู้และศักยภาพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ทุนพัฒนาอาจารย์ ไม่มีมิติเชื่อมโยงด้านทักษะการสอน รวมทั้งมีปัญหาอาจารย์ขาดทักษะด้านการสอนวิชาชีพ

(5) การศึกษานอกโรงเรียนขาดครูและบุคลากรที่มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอน และมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.5.2 สาเหตุของปัญหา

(1) มาตรการควบคุมอัตรากำลังภาครัฐ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการถูกตัดอัตราครูจากการเกษียณอายุราชการและเกษียณก่อนกำหนด ตั้งแต่ปี 2543-2549 ถึง 55,139 อัตรา (มีครูเกษียณ 76,133 คน แต่ได้อัตราคืน 20,994 อัตรา)

(2) ผู้จบครุศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะไม่สามารถเป็นครูอาชีวศึกษาได้ เนื่องจากไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนครู อาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

(3) ไม่สามารถจูงใจคนที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็นครู อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาได้

(4) ไม่มีสถาบันผลิตครูใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในการพัฒนาครู คณาจารย์ประจำการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งศึกษาวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเป็นมืออาชีพและส่งเสริมสนับสนุนให้วิชาชีพครูเป็นที่ยอมรับในสังคม

(5) เส้นทางความก้าวหน้า (Career path) ด้านการวิจัยไม่ชัดเจน ไม่จูงใจให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทำการวิจัย สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ได้กล่าวว่าปัญหาการจัดการศึกษาแม้ว่าองค์กร หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติจะได้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แต่โดยภาพรวมพบว่าคนไทยทุกคนไม่สามารถรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ จากการศึกษาสภาพแวดล้อมและการพัฒนาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา ผลการพัฒนาการศึกษาและการ

วิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมาในช่วงต้นของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 – 2549 แม้ว่าจะประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีประเด็นที่สำคัญที่เป็นปัญหาและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบทบาทการศึกษาที่รัฐจะต้องเป็นผู้ผลักดันการพัฒนาในทุกภาคส่วนของประเทศ

สรุป ปัญหา นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คือ ขาดแคลนครูผู้สอนทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยเฉพาะสาขาวิชาหลัก ขาดครูและบุคลากรที่มีวุฒิตรงตามวิชาที่สอนและมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถจูงใจคนที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็นครู ไม่มีสถาบันผลิตครูใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะและเส้นทางความก้าวหน้า (Career path) ด้านการวิจัยไม่ชัดเจน ไม่จูงใจให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทำการวิจัย สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของปัญหา นโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม มาตรา 80 (3) และ (4) ระบุว่ารัฐต้องดำเนินการคือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ก้าวหน้าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียน มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย ค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และระบุว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันและสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

2.2 คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2552 ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า คุณภาพการศึกษาด้านครูไม่ได้มาตรฐานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพราะครูไม่เพียงพอ ครูมีภาระงานมากทั้งงานบริหารจัดการ ชุกรการและงาน

อื่นๆ ปัญหาการใช้หลักสูตรแบบบูรณาการที่ครูไม่เข้าใจ ปัญหาการพัฒนาความก้าวหน้าของครู ไม่เชื่อมโยงกับวิทยฐานะ นโยบายจำกัดอัตรากำลังคนภาครัฐผนวกกับการใช้มาตรการจูงใจให้ครู ออกก่อนเกษียณทำให้โรงเรียนสูญเสียอัตราครูไปจำนวนมาก อีกทั้งบัณฑิตครูศาสตร์บางส่วนจบ แล้วไม่เป็นครูทำให้มีการขาดแคลนครูทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะโรงเรียนในชนบทขาดแคลนครูเฉพาะวิชา หลักสูตรการผลิตครูไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยผลิตและหน่วยใช้ครูและคุณภาพบัณฑิตยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ความศรัทธาต่อวิชาชีพครูมีน้อยทำให้คนดี คนเก่งไม่ต้องการ เป็นครูทำให้ขาดครูที่มีคุณภาพ ครูบางส่วนยังขาดจิตสำนึก จิตวิญญาณความเป็นครู บางส่วนใช้เวลาราชการไปทำผลงานเพื่อประเมินเลื่อนวิทยฐานะ และการได้วิทยฐานะของครูยังไม่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ขาดความสมดุลระหว่างอัตรากำลังครูกับภาระงาน วุฒิการศึกษา / ความรู้ของครูไม่ตรงกับวิชาที่สอน ระบบฐานข้อมูลหลักไม่มีคุณภาพเพียงพอต่อการตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการ การพัฒนาครูเกิดความซ้ำซ้อนเนื่องจาก ขาดการประสานแผนในการพัฒนาครูระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้สิ้นเปลืองทั้งงบประมาณและเวลาของครู ไม่มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องและขาดการติดตามประเมินผลการพัฒนาครู รวมทั้งขาดแผนและกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องตามระดับสมรรถนะของครู

ความตกต่ำของวิชาชีพครูอาจมีสาเหตุมาจากข้อเท็จจริงง่าย ๆ ประการหนึ่ง ซึ่ง บัดนี้ยังไม่มีใครคิดที่จะแก้ไข นั่นคือการที่ประเทศไทยมีการผลิตครูมากถึงปีละประมาณ 12,000 คน ในขณะที่อัตราการบรรจุครูใหม่ในแต่ละปีมีเพียง 3-4 พันคนเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าในแต่ละปีบัณฑิตครูที่จบออกมาใหม่จะมีการตกงานเบื้องต้นเกือบหนึ่งหมื่นคน สถานการณ์เช่นนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลถึงภาพพจน์และค่านิยมในการเข้าศึกษาในสาขาวิชานี้ ไม่ดึงดูดให้นักเรียนที่เรียนเก่งและมีโอกาสเลือกสาขาได้มากให้ตัดสินใจเข้ามาเรียนครู นอกจากนั้นปัญหาของครูยังมีเรื่องอื่น ๆ อีกมาก เช่น ในภาพรวมประเทศไทยยังนับว่าขาดแคลนครู แต่นโยบายจำกัดกำลังคนภาครัฐก็เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหานี้ ในภาพที่เป็นรายละเอียด ยังพบว่าเราขาดแคลนครูในสาขาวิชาสำคัญ ๆ เช่น สังคมศึกษา ดนตรี ภาษาไทย เป็นต้น ยังพบอีกว่าไม่มีความชัดเจนทางนโยบายในการที่จะสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับเนื้อหาสาระมากกว่า เช่น บัณฑิตทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และภาษา หันเข้ามาหาอาชีพครู ในทางตรงกันข้ามยังกลับพบมาตรการในเชิงกีดกันอีกด้วย เช่น การกำหนดให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูไปเรียนเพิ่มเติมอีกอย่างน้อยหนึ่งปี เป็นต้น

ปัญหาที่เป็นอมตะของครูไทยเห็นจะหนีไม่พ้นเรื่องหนี้สินครู ที่เป็นวาระที่รัฐมนตรีใหม่ทุกคนที่จะต้องพิจารณาดำเนินการ แต่ก็ยังไม่เห็นที่จะมีทางแก้ปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จเท่าที่ทำกันมาบ้างแล้ว ก็เป็นเพียงหาแหล่งเงินกู้ใหม่ ๆ เข้ามา เพื่อให้ครูเป็นหนี้เพิ่มเติมขึ้นไปอีกเท่านั้นเอง จนกลายมาเป็นคำถามว่า ทำไมเรื่องหนี้สินจึงต้องเป็นเรื่องที่คู่กับวิชาชีพนี้ อันที่จริงอาจคิดให้เป็นธรรมก็คงต้องยอมรับว่าประเทศไทยเรามีโครงสร้างเงินเดือนในระบบราชการที่โบราณจนไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เรามีความแตกต่างระหว่างเงินเดือนแรกเข้าทำงานกับเงินเดือนที่พึงได้รับสูงสุดในชีวิตการทำงานเกือบ 10 เท่า ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายจะพบความแตกต่างเพียง 3-4 เท่า ซึ่งหมายความว่า บุคคลจะได้รับค่าจ้างเมื่อแรกเข้าทำงานสูงมากเพียงพอที่จะยังชีพได้ โดยอัตราเพิ่มตลอดเวลาที่ทำงานอาจไม่มากนัก ดังนั้นแนวทางแก้ไขสำหรับครูรุ่นใหม่ทางหนึ่งควรจะเป็นการปรับโครงสร้างเงินเดือนเสียใหม่ โดยเพิ่มเงินเดือนเมื่อแรกบรรจุให้มากขึ้น ครูก็ควรจะมีทัศนคติในการดำรงชีพที่น้อยลง หันมาสนใจในหน้าที่การงานมากขึ้น

ครู อาจารย์คือผู้ที่มีบทบาทต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด ทั้งในเรื่องความรู้ความสามารถ และการรู้จักวิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ การมีคุณลักษณะที่ดี (รักและหวังดีต่อลูกศิษย์ ทำงานแบบอุทิศตนหรือเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน ให้ความรักและการยอมรับนับถือ) การวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ในบรรดาตัวแปรที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้นที่สำคัญมากในทุกระดับการศึกษา คือ การที่ครูมีคุณลักษณะที่ดี เพราะช่วยให้ผู้เรียนรักการเรียนหรือเรียนในบรรยากาศที่ดี ส่งเสริมให้พวกเขาเรียนได้ดีขึ้น อุปสรรคของการปฏิรูปการศึกษาคือครูและบุคลากรที่เรามีอยู่ราว 7 แสนกว่าคนนั้น ส่วนใหญ่เป็นคนที่มียุทธศาสตร์เรียนปานกลางก่อนจะมาเลือกเรียนหรือมาเป็นครู ได้รับการศึกษาที่เน้นการบรรยายและการท่องจำแบบเก่า และไม่ได้มีอุปนิสัยหรือใจรักการเป็นครู/นักวิชาการ ไม่ใฝ่รู้ ไม่รักการอ่านหนังสือ ไม่สนใจการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง แต่เลือกเรียนและเข้ามาทำงานแบบเป็นอาชีพมีรายได้ประจำอาชีพหนึ่งและทำตามภาระหน้าที่ที่ถูกคาดหวังแบบข้าราชการกระทรวงอื่น ๆ เท่านั้น เนื่องจากระบบการทำงานแบบราชการในประเทศไทยไม่มีการตรวจสอบผลการทำงานจริงจัง ดังนั้นครูจะถึงสอน/ทำงานดีหรือไม่ดีหากไม่ทำผิดกฎหมายและระเบียบวินัยก็จะได้เงินเดือนเพิ่มขึ้นทุกปี ครู อาจารย์ ในระบบราชการแบบนี้ ส่วนใหญ่จึงไม่สนใจ ไม่พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง การทำงานของตนเอง รวมทั้งไม่ตรวจสอบเรียกร้องจากเพื่อนร่วมงานในองค์กรให้ต้องพัฒนาการทำงาน ฯลฯ

ครู อาจารย์ที่มีคุณลักษณะที่ดี สอนดีก็มีบ้าง แต่การทำงานภายใต้ระบบราชการแบบเก่าเช่นนี้ทำให้พอทำงานไปสักระยะหนึ่ง ก็อาจทำให้ครูเหล่านี้ไม่มีกำลังใจ ไม่มีแรงจูงใจใน

การทำงาน บางคนก็ขอลาออกไปทำงานอื่นหรือขอเกษียณก่อนกำหนด ไปทำงานอย่างอื่นแทน ทำให้ประเทศต้องสูญเสียครูดี ๆ ที่มีน้อยอยู่แล้วไปอีก

ครู อาจารย์ ที่ได้รับการศึกษาแบบท่องจำมาแบบเก่าส่วนใหญ่ยังถนัดจะบรรยายตามตำราและยังใช้ตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่สนใจรับฟังผู้อื่นที่ตนคิดว่าเด็กกว่า ฐึ้นน้อยกว่า ดังนั้นแนวนโยบายที่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงชี้แนะไปทางครูอาจารย์ให้ “สอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง” จึงบิดเบี้ยวไปกลายเป็นครูอาจารย์หลายคนใช้วิธีสอนน้อยลง และสั่งให้นักเรียนทำโครงการ ทำการบ้านมากขึ้น โดยครูเข้าใจหรืออ้างด้วยว่า นี่คือการสอนแบบให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว แต่ครูเหล่านี้ไม่เปิดใจถามนักเรียน ไม่ได้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ (ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนรู้) เลยว่า การที่ครูสั่งให้นักเรียนทำงานเพิ่มขึ้นนั้นทำให้นักเรียนเรียนรู้แบบเฟลิดเฟลิดมากขึ้น หรือต้องเครียด ต้องทำการบ้านหนักเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ทั้ง ๆ ที่หลายวิชานั้นมีความเชื่อมโยงกัน ถ้าครูรู้จักปรึกษากัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม อาจจะทำให้ให้นักเรียนทำโครงการแบบบูรณาการ จำนวนขึ้นน้อยลง แต่มีคุณภาพและเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้นจริงจิงมากกว่าการวัดผลผู้เรียนตามปริมาณงานที่ครูสั่งให้นักเรียนทำ ซึ่งบ่อยครั้งเป็นเพียงการลอก ตัดแปะจากข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ผลการประเมินครูในเบื้องต้น โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเครือข่ายสถาบัน อุดมศึกษาจำนวน 25 แห่ง สรุปได้ว่า ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่ต้องพัฒนาให้มีความรู้ตรงกับสาระวิชาที่สอน นอกจากนั้นจะต้องปรับปรุงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยครูสามารถสอนแบบบูรณาการหรือเรียกว่ามีวิชาเอกคู่ เพื่อสามารถสอนได้หลายวิชาในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการผลิตและพัฒนาครูเพื่อให้ความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้นส่งเสริมให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

อย่างไรก็ตาม โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบนี้ ยังประกอบด้วยกิจกรรมอื่นอีก 3 กิจกรรม ได้แก่ การพัฒนาครูดี ครูเก่ง (Master Teacher) หรือ ครูแกนนำ, การยกระดับคุณภาพครู รวมทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน และกิจกรรมสุดท้าย คือ การพัฒนาครูด้วยระบบการฝึกอบรมอิเล็กทรอนิกส์ (e-training)

2.3 การดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาเพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครู ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากร ให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้อย่างคุ้มค่า ควรมีการพัฒนาครูในทุกสาขาที่มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เช่น เกษตรกรรม ศิลปศึกษา คหกรรม ดนตรี ซึ่งที่ผ่านมาในรอบหนึ่งปี แทบจะไม่มีกรอบพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระที่กล่าวมา ส่วนมากจะมีเฉพาะ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การลดภาระงานครูที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน (ครูธุรการ) ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกลายเป็นว่า “รับใครก็ได้” ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสายงาน (ทำไม่มารับให้ตรงสาขาวิชาไปเลย) ยกตัวอย่างที่โรงเรียน ก ได้รับครูธุรการมาหนึ่งคนวิชาเอกอุตสาหกรรม ซึ่งไม่เกี่ยวกับงานธุรการ แต่ในขณะเดียวกันครูคนนี้ต้องทำงาน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียน ข วันจันทร์ อังคาร พุธ ทำงานที่โรงเรียน ก วันพฤหัสบดีและวันศุกร์ ทำงาน ที่โรงเรียน ข สุดท้ายครูที่อยู่ในโรงเรียนก็เป็นผู้ที่ทำงานธุรการเหมือนเดิม

การส่งเสริมให้ครูมีวิทยฐานะที่สูงขึ้น โดยหลักการเป็นเรื่องที่ดี แต่ในกระบวนการไม่มีความโปร่งใส บางคนจ้างทำผลงานและการทำงานเพื่อเสนอขอวิทยฐานะเน้นที่ตัวเอกสารมากเกินไปซึ่งแทนที่จะเน้นที่ตัวนักเรียน ตัวอย่างเช่น โรงเรียน ค เป็นมีครู 12 คน มีครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ 6 คน ซึ่งถือว่ามาก มองตามบริบทพื้นฐานแล้วน่าจะดี แต่กลับไม่ผ่านการประเมินของสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

การพัฒนาบุคลากรให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเรื่องที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในหน่วยงานและเรื่องการนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยต้องมีการอบรมโปรแกรมประยุกต์ใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในโรงเรียนและผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ 2553)

2.4 โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เปิดเผยว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รายงานให้ทราบเรื่องโครงการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพทั้งระบบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า เป้าหมายในการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกรอบวงเงินโครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

(SP2) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้รับอนุมัติจำนวน 1,440 ล้านบาท เพื่อพัฒนาครูทั้งระบบใน 4 กิจกรรม คือ

1) จัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพ เพื่อการพัฒนาสรรถนะครูรายบุคคลให้
งบประมาณ จำนวน 678 ล้านบาท

2) พัฒนาครูดี ครูเก่ง (Master Teacher) จำนวน 201 ล้านบาท

3) ฝึกอบรมยกระดับคุณภาพครู ให้เป็นครูดี มีคุณภาพ คุณธรรม จำนวน 500
ล้านบาท

4) พัฒนาคุณภาพครูด้วยระบบ e-training จำนวน 60 ล้านบาท

สำหรับการพัฒนาครูทั้งระบบนั้นดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย และเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาจำนวน 25 แห่ง จากผลการประเมินครูในเบื้องต้น
พบว่า มีกลุ่มที่ผ่านการประเมิน ดังนี้

. **กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ มัธยมศึกษาตอนต้น** มีกลุ่มที่ผ่านการประเมินใน
ระดับสูงร้อยละ 54.24 ระดับกลางร้อยละ 36.79 ระดับต้นร้อยละ 8.98

. **กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ มัธยมศึกษาตอนต้น** ระดับสูงร้อยละ 58.02
ระดับกลางร้อยละ 29.10 ระดับต้นร้อยละ 12.88

. **กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ มัธยมศึกษาตอนปลาย**

- **วิชาฟิสิกส์** ระดับสูงร้อยละ 2.19 ระดับกลางร้อยละ 26.63 ระดับต้น
ร้อยละ 71.18

- **วิชาเคมี** ระดับสูงร้อยละ 22.68 ระดับกลางร้อยละ 13.49 ระดับต้น ร้อยละ
63.83

- **วิชาชีววิทยา** ระดับสูงร้อยละ 0.07 ระดับกลางร้อยละ 13.67 ระดับต้น
ร้อยละ 86.26

. **กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ มัธยมศึกษาตอนปลาย**

- **วิชาโลกดาราศาสตร์และอวกาศ** ระดับสูงร้อยละ 0.56 ระดับกลาง
ร้อยละ 36.14 ระดับต้นร้อยละ 63.30

- **วิชาคณิตศาสตร์** ระดับสูงร้อยละ 0.06 ระดับกลางร้อยละ 18.28 ระดับต้น
ร้อยละ 83.66

- **วิชาคอมพิวเตอร์** ระดับสูงร้อยละ 0.10 ระดับกลางร้อยละ 12.36 ระดับต้นร้อยละ 87.54

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวสรุปว่า จากตัวเลขดังกล่าวพบว่า ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่ต้องพัฒนาให้มีความรู้ตรงกับสาระวิชาที่เป็นวิชาเอกที่จะสอน ดังนั้น โครงการที่ต่อเนื่องจากการโครงการประเมินผลสมรรถนะเป็นรายบุคคล แล้วรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการพัฒนาครูให้ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผลคะแนนที่ออกมาพบว่า จะต้องปรับปรุงการผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยครูสามารถสอนแบบบูรณาการหรือเรียกว่ามีวิชาเอกคู่ เพื่อสามารถสอนได้หลายวิชาในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น แต่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการผลิตและพัฒนาครูเพื่อให้ความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น อาจมีความจำเป็นที่จะส่งเสริมให้ครูระดับนี้ได้มีโอกาสไปเรียนหลักสูตรต่อในระดับปริญญาโทด้วย เช่น มีหลักสูตร 4+2 คือปริญญาตรีและปริญญาโท

ส่วนการประเมินผู้บริหารสถานศึกษานั้น สะท้อนให้เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารโดยเฉพาะการพัฒนาสู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตามผลการประเมินใน 3 วิชา ดังนี้

- **วิชาที่ 1** ความรู้และสมรรถนะการบริหารการศึกษา ระดับสูงร้อยละ 16.29 ระดับกลางร้อยละ 41.12 ระดับต้นร้อยละ 42.59

- **วิชาที่ 2** คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำและคุณธรรม จริยธรรม ระดับสูงร้อยละ 71.48 ระดับกลางร้อยละ 16.34 ระดับต้นร้อยละ 12.18

- **วิชาที่ 3** ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี ระดับสูงร้อยละ 1.43 ระดับกลางร้อยละ 3.76 ระดับต้นร้อยละ 94.81

สรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของปัญหาที่ต้องมีนโยบายการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เห็นว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทยต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะการพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และมีความจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรกและจะต้องเร่งแก้ไขอย่างรีบด่วน ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ในภาพรวมของหน่วยปฏิบัติ นำเสนอในตาราง 1 - 3

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง กับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 -2554)

นโยบาย	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 -2554)
ข้อ 3 พัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครู ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน การสอนตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครูด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครูควบคู่ไป กับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า	มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรมดังต่อไปนี้	นโยบาย 2 การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ เป้าหมาย 2) ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3) ผู้บริหารและครูได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นโยบาย 4 การพัฒนากำลังคนด้านวิทยา- ศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ	เป้าหมาย 1 เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน เป้าหมาย 1.1 การพัฒนาคน 1.1.1 คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มี ความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ตาราง 1 (ต่อ)

นโยบาย	รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550	แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559)	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคม ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 -2554)
ข้อ 3 พัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (ต่อ)	(3) พัฒนาคูณาภาพและ มาตรฐานการจัดการศึกษาใน ทุกระดับและทุกรูปแบบให้ สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม จัดให้มีแผนการ ศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อ พัฒนาการศึกษาของชาติ จัด ให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากร ทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคม โลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมี จิตสำนึกของ ความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นใน การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	เป้าหมาย 2) ผลិតครู อาจารย์ และ บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในปริมาณที่ สอดคล้องกับความต้องการ และได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อประโยชน์ ต่อการจัดการเรียนการสอน อย่างมีคุณภาพ	1.1.2 เพิ่มจำนวนปการ ศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี พัฒนากำลังแรงงาน ระดับกลาง ที่มีคุณภาพเพิ่ม เป็น 60% ของกำลังแรงงาน ทั้งหมด และเพิ่มสัดส่วน บุคลากรด้านการวิจัยและ พัฒนาเป็น 10 คน ต่อ ประชากร 10,000 คน

จากตาราง 1 พบว่า นโยบายการพัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) มากที่สุด รองลงมา คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 -2554) มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า นโยบายการพัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งที่เป็นที่
ต้องการของสังคมไทย ตามรัฐธรรมนูญ และจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคู อาจารย์และบุคลากร
ทางการศึกษา ตามความต้องการทางการศึกษาและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังตาราง 1

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ
รองรับนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาล
นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นโยบาย	แผนงาน/กลยุทธ์ของ กระทรวงศึกษาธิการ	ผลการวิเคราะห์	
		สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
ข้อ 3 พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงาน ครู ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนตาม โครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพ ชีวิตของครูด้วยการปรับโครงสร้างหนี้และจัดตั้ง กองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไป กับ การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เน้นการ พัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับ และใช้ประโยชน์จากระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า	1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	/	
	2. ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือกับ องค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ		/
	3. พัฒนาตรวจสอบระบบการตรวจ ราชการและติดตามประเมินผล		/
	4. พัฒนากฎหมายและส่งเสริมให้มี การปฏิบัติ การบังคับใช้กฎหมาย อย่างถูกต้องและทั่วถึง		/
	5. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การศึกษา	/	
	6. พัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการ บริหารจัดการ	/	
	7. พัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการ เรียนรู้	/	

ตารางที่ 2 เป็นแผนงาน / กลยุทธ์ของงบประมาณปกติหรือแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

ตาราง 2 (ต่อ)

นโยบาย	แผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ	ผลการวิเคราะห์	
		สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง
ข้อ 3 พัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่ง มีคุณธรรม มีคุณภาพ และมีวิทยฐานะสูงขึ้น ลดภาระงานครู ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ตามโครงการคืนครูให้นักเรียน มีการดูแลคุณภาพชีวิตของครูด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ และจัดตั้งกองทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ควบคู่ไปกับการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เน้นการพัฒนาเนื้อหาสาระและบุคลากรให้พร้อมรองรับและใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างคุ้มค่า	8. จัดการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้หลากหลายครอบคลุมทุกพื้นที่ทุกกลุ่มเป้าหมาย	/	/
	9. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชน	/	/
	10. สนับสนุนทุนการศึกษาและทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	/	/
	11. เจ้ร็ดคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	/	/
	12. ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีความประพฤติ มีคุณธรรมจริยธรรม	/	/
	13. พัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้	/	/
	14. เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบบริหารงานบุคคลให้ได้มาตรฐาน	/	/
	15. พัฒนาศักยภาพและความก้าวหน้าของข้าราชการครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา	/	/
	รวม	8	7
	ร้อยละ	53.33	46.67

จากตาราง ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการที่รองรับนโยบายการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ พบว่า การพัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความสอดคล้องของแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการกับนโยบาย จำนวน 8 แผนงาน จาก 15 แผนงานหรือร้อยละ 53.33 จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการเห็นความจำเป็นมาก

ตาราง 3 แสดงผลวิเคราะห์ผลการดำเนินงานนโยบายพัฒนาครู อาจารย์บุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ภายใต้โครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

ที่	โครงการภายใต้ปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง	หน่วยงาน	เริ่มโครงการ	สิ้นสุดโครงการ	วงเงินที่อนุมัติ (ล้านบาท)	วงเงินตามสัญญา (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย (ล้านบาท)
1	โครงการพัฒนาระบบการ พัฒนาข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา	สำนักงาน ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ	52	55	4.90	4.48	4.48
2	Education Hub พัฒนา ครู/ผู้สอน/บุคลากร	สำนักงาน ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ	52	55	36.40	38.03	33.62
3	พัฒนาครูทั้งระบบ (ของปลัดกระทรวง)	สำนักงาน ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ	52	55	3.60	3.58	3.58
4	พัฒนาครูทั้งระบบ (ของสพฐ.)	สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน	52	55	5,172.22	5,051.88	4,673.76
รวมทั้งสิ้น					5,217.12	5,097.97	4,715.44

ผลการดำเนินงานไทยเข้มแข็ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

จากตาราง 3 พบว่า การดำเนินงานตามนโยบายพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เบิกจ่ายเป็นเงินจำนวน 4,715.44 ล้านบาท โครงการที่เบิกจ่ายเงินมากที่สุด คือ พัฒนาการครูทั้งระบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4,673.76 ล้านบาท และน้อยที่สุด คือ พัฒนาการครูทั้งระบบ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเบิกจ่ายเป็นเงินจำนวน 3.58 ล้านบาท

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามนโยบายการ
พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ของรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ
ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของการดำเนินงาน
นโยบายการ พัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรการศึกษา ไปปฏิบัติ

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. สถานศึกษามีครูไม่เพียงพอ	1. หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องจัดให้ทุกสถานศึกษามีครูเพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นแทนการขาดแคลนครูและจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้
2. ครูไม่ได้จบการศึกษาในวิชาเอกที่สอนโดยตรง	2. หน่วยงานที่รับผิดชอบควรบรรจุครูใหม่ และรับโอนย้ายครูให้ตรงตามความต้องการและความขาดแคลนของสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้ครูได้สอนตรงสาขาวิชาเอกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และจัดอบรมให้ครูมีความรู้ความสามารถทั้งเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีสอนในสาระที่ครูสอน
3. ครูมีภาระงานมากและต้องสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้	3. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีบุคลากรสายสนับสนุนการเรียนการสอนในทุกสถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสอนโดยการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างลึกซึ้งมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	4. ควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้แก่ครู ควรพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของครู ให้ครูได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์เฉพาะวิชาโดยตรง สนับสนุนให้มีชมรมครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และทุกเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดตั้งศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาครู

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
5. ครูใช้เวลาในการทำผลงานวิชาการมากทำให้สนใจการสอนน้อยลง	5. ควรปรับระบบการประเมินครูที่ทำให้ครูได้อยู่กับห้องเรียน โดยดูจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน และผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก
6. ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงานส่วนราชการยังไม่พร้อมใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุนและกำลังคนรุ่นเก่ายังไม่ได้รับการพัฒนาให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างคล่องตัว	6. ควรขยายฐานของเงินเดือนของครูให้เหมาะสมกับค่าครองชีพ จัดสวัสดิการและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งจัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ครูเก่ง ครูดี
7. ครูขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนา	7. ควรจัดระบบการนิเทศการศึกษาให้ครูได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์เฉพาะวิชาและจัดระบบการนิเทศภายในที่สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีระบบติดตามผลการพัฒนาครู
8. การพัฒนา อบรมครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู	8. ควรประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและใช้ผลการประเมินเป็นเกณฑ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมพัฒนาตามความต้องการจำเป็น

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2553, หน้า 63-66)

จากตาราง 4 พบว่า ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของการดำเนินงานนโยบายพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ไปปฏิบัติ มีจำนวน 8 ข้อ พบว่าสภาพและปัญหาเกี่ยวกับครู ได้แก่ ความเพียงพอของครู โดยเฉพาะครูในบางวิชาเอก ปัญหาในเรื่องขวัญกำลังใจของครู ปัญหาในด้านศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความรู้ความสามารถและทักษะการเรียนการสอน และเจตคติต่อวิชาชีพครู รวมทั้งมีการเสนอแนวทางที่หลากหลายในการแก้ปัญหาดังกล่าว เช่น การพัฒนาอบรมครูให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น การนิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมทั้ง แนวทางสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู